

Posudok na diplomovú prácu Bc. Ivony Raszkovej
Retuš súčasnej žurnalistické fotografie

Zámerom predkladanej diplomovej práce je prispieť k diskusii o politike a etike manipulácie reportážnych fotografií, aktuálne prebiehajúcej v oblasti žurnalistiky, mediálnych a vizuálnych štúdií.

Bc. Ivona Raszková uvádza svoju diplomovú prácu teoretickou charakteristikou rozdielu medzi analógovou a digitálnou fotografiou. V druhej kapitole stručne predstavuje históriu a etiku fotožurnalistickej praxe, aby ju napokon ukázala z hľadiska „škandálu“, ktorý je schopná vyvolať. V nasledujúcej kapitole autorka zoznamuje čitateľa s obvyklými spôsobmi manipulácie fotografie. V piatej a kapitole predstavuje svoju hypotézu a metodológiu, inšpirovanú kritickou diskurzívnou analýzou. Šiesta kapitola je venovaná analýze vybraných prípadov retuší digitálnych žurnalistických reportážnych fotografií, ktoré v súčasnosti vyvolali verejný „škandál“. V poslednej kapitole autorka predstavuje komplexnú revíziu svojej práce, uvádzajúcu do vzájomných súvislostí nadobudnuté vedecké poznatky, vlastné metodologické postupy a riešenia, a závery, ktoré z predstaveného výskumu vyplynuli.

Bc. Ivona Raszková sa svojou diplomovou prácou pokúša ukázať, že digitálna fotografia sa neprestala vyznačovať silným pravdivostným nárokom, ktorý „zdedila“ po svojej predchodkyni analógovej fotografii. Svedčí o tom fakt, že odhalenie retuše digitálnej reportážnej fotografie je stále schopné vyvolať „škandál“. Verejné (odborné i laické) pohoršenie, spôsobené odhalením dodatočnej úpravy žurnalistických reportážnych fotografií, naznačuje, že prax retuše nespadá do legitímneho diskurzu o fotografii: nie je totiž kompatibilná s diskurzívne danými očakávaniami, podľa ktorých by „fotografie měla reprezentovat realitu.“ (s. 4). Na základe tejto úvahy sa autorka sústreďuje na skúmanie hraničných zón diskurzu, indikovaných opakovanými prejavmi „škandálu“ v súčasnej verejnej diskusii o retuši reportážnych fotografií. Prostredníctvom svojej analýzy vybraných príkladov verejného pohoršenia retušou sa snaží dokázať platnosť hypotézy, podľa ktorej *"Média využívajú pravdivostního nároku žurnalistické fotografie, kterou upravují technikou retušování, čímž pozměňují realitu a to vyvolá skandál potom, co je úprava fotografie odhalena."* (s. 61)

Z hľadiska miery celkovej úspešnosti projektu diplomovej práce kladne hodnotím fakt, že autorka dokázala tvorivo pracovať s naštudovanou (prevažne cudzojazyčnou) odbornou literatúrou – a to tak po teoreticko-argumentačnej ako i po metodologickej stránke. Autorke sa podarilo vypracovať si vlastnú metódu diskurzívneho skúmania, vychádzajúcu z kritickej diskurzívnej analýzy, ktorej zámerom bolo skúmať vyjadrenia odbornej i laickej verejnosti o škandalóznosti retuše žurnalistických fotografií. Tieto vyjadrenia chápala ako *výpovede* – najmenšie jednotky diskurzu – indikujúce povahu aktuálneho diskurzu o žurnalistickej fotografii.

Okrem vypracovania precíznej diskurzívnej analýzy, ukazujúcej „škandál“ ako signál prekročenia hranice diskurzu, autorka poukázala i na možnosti prepojenia svojej analýzy s aktuálnymi teoretickými zámermi mediálnych a vizuálnych štúdií, poukazujúcimi na problematiku diskurzívnych očakávaní od analógovej a digitálnej fotografie. Výsledkom je jej vlastná kritická reflexia aktuálnych diskurzívnych očakávaní od digitálnej žurnalistickej fotografie, ktorú pokladám za práve tak teoreticky invenčnú a argumentačne svojbytnú, ako i metodologicky solidnú.

V predkladanej diplomovej práci sa vyskytuje niekoľko drobných nedostatkov, prevažne formálneho charakteru. Patria medzi ne občasné preklepy, nesprávne uvádzanie formy opakovanej citácie (s. 12, s. 23, s. 25, s. 32, s. 37 atď.), nedôsledné uvádzanie názvu diela kurzívou v zozname literatúry (s. 99., s. 100, s. 101).

Na druhej strane pozitívne hodnotím fakt, že autorka korektne uvádza svoje zdroje a funkčne prepája viaceré teoretické koncepcie, ktoré potrebuje k rozpracovaniu a riešeniu pozorovaných problémov. Vďaka tomu si jej diplomová práca zachováva invenčný a súčasne argumentačne koherentný charakter.

Diplomovú prácu Bc. Ivony Raszkovej navrhujem prijať k obhajobe. Navrhujem predbežné hodnotenie známku v rozmedzí „1“ až „2“.

Mgr. Michaela Fišerová, PhD.
EKS, FHS UK, Praha

V Prahe, dňa 10. 1. 2013

